ĂСТАЛĂХ

(Элли Юрьев художник ĕçĕ-хĕлĕ пирки)

Леонид АГАКОВ,
Чăваш АССР халăх писателĕ,
искусствăсен тава тивĕçлĕ деятелĕ

Чăваш художникĕсен Союзĕ юлашки çулталăк-çулталăк çурă хушшинче чылай выставкăсем туса ирттерчĕ. Вĕсем пĕрин хыççăн тепри, умлăн-хыçлăнах пулса пычĕç. Малтан—Совет Çарĕ фашистла Германие çĕнтернĕренпе 30 çул çитнĕ ятпа йĕркеленĕ выставка пулчĕ, унтан портретсен выставки. çамрăк художниксен выставкисем (вĕсем ĕнтĕ иккĕ-виççĕ те пулчĕç), каярахпа—Совет Союзĕнчи Коммунистсен Партийĕн XXV-мĕш съезчĕ ячĕпе тĕплĕн хатĕрленсе, «Ĕçе — мухтав!» — девизпа ирттернĕ выставка, уйрăм художниксен—Н. Сверчков, Н. Карачарсков, Ф. Быков пултарулăхĕсене анлăн кăтартакан выставкисем пулса иртрĕç.

Çак пур выставкăсене те курма халăх нумай çÿрерĕ. куракансем хушшинче хулари тата республикăри ĕçсыннисем—рабочисемпе колхозниксем те, предприятисенчи инженерсемпе техниксем те, тĕрлĕ учрежденисенче ĕçлекенсем те, студентсемпе профессорсем те, литературăпа искусство çыннисем те йышлă пулнă. Атăл тăрăх канса çÿренĕ май Шупашкарта чарăнса тăнă туристсем те нумай кĕре-кĕре курнă пирĕн художниксен ĕçĕсене, курнă хыççăн хăйсен шухăш-кăмăлне çырса хăварнă, ăнăçлă пулса тухнă произведенисемшĕн тав тунă, малашне тата пысăкрах ÿсĕмсем тума ыр суннă...

Нумай пулмасть эпĕ пĕр журналта СССР Художество Академийĕн действительнăй членĕ, РСФСР халăх художникĕ, РСФСРти художниксен Союзĕн правлени председателĕ Г. Коржев çырнă «Халăх синчен, халăх валли» ятлă статьяна вуларăм. Ку статьяна автор КПСС XXV съезчĕ умĕн усăлнă «Советская Россия» выставка пирки çырнă. Çав выставкăра РСФСРти нумай-нумай художниксен тĕрлĕ жанрпа тунă чи лайăх ĕçĕсене (живопись, графика, скульптура т. ыт.) кăтартнă.

Российăри художниксем тăххăрмĕш пилĕкçуллăхра пысăк ÿсĕмсем тунине, пуринчен малтан хамăр вăхăтри. паянхи пattăрсен сăнарĕсене. вĕсен чаплă ĕçĕсене. пурнăçне кăтартма тăрăшнине ырланă май. Г. Коржев уйрăмах çапла каланă: «Пирĕн Федерацие кĕрекен автономиллĕ республикăсемпе облаçсен искусстви... ку хушăра пысăк утăмсем туса нумай мала кайрĕ...»

Çак сăмахсем, паллах, пирĕн чăваш художникĕсене те тивеççĕ. Партин XXV съезчĕ умĕн усăлнă «Советская «Россия» выставкăра вĕсен ĕçĕсем те пулнă, вĕсенчен хăшĕ-пĕрисене пысăка хурса хакланă!

Шупашкарта эпĕ хĕрĕх çула яхăн пурăнатăп, чăвашсен пур паллă художникĕсемпе те сывăх паллашнă, вĕсен мастерскойĕсенче пулнă. Художниксем ирттерекен пур выставкăсене те курнă, теме пулать. Хăшпĕр художниксен ĕçĕсем çинчен, хам пултарнă таран, хаçат-журналсенче статьясемпе очерксем çырнă. Иртнĕ вăхăтри, калăпăр, 1930—1940 çулсенчи выставкăсене аса илетĕп те... вĕсене хальхисемпе нимпе те танлаштарма çук çав! Чи малтан—вĕсен тематики, социаллă содержанийĕ енĕпе танлаштарма çук. Пурнăç улшăнса, çĕнелсе, нумай енлĕ пулса пынă май, пирĕн çынсен ĕçĕ-хĕлĕ тĕпренех улшăннă май, художниксен ĕçĕн содержанийĕ те улшăнчĕ, çĕнелчĕ, малалла кайрĕ. Çакă пире чун-чĕререн савăнтарать.

Вăтăр-хĕрĕх çул каялла эпир халхи художник-ветерансене — М. С. Спиридонова, Н. К. Сверчкова, Ю. А. Зайцева çеç пĕлеттĕмĕр. Унтанпа пултаруллă чăваш çамрăкĕсем хушшинчен нумай художниксем ÿссе çитĕнчĕç, вĕсем живопиçре те. графикăра та, скульптурăра та, прикладной искусствăра та ăнăçлă ĕçлеççĕ.

Акă, кăçалхи майпа июнь уйăхĕсенче Шупашкарти художество галерейинче Элли Юрьев художникăн живописпе графика выставки питĕ ăнăçлă иртрĕ.

Тĕрлĕ сăлтавсене пула, эпĕ ку выставкăна малтанхи кунсенчех кайса курайманрăм, пĕр эрне пек иртсен тин çитсе курма тÿр килчĕ.

Çав эрне хушшинче выставкăра çынсем пит нумай пулнă иккен—куна эпĕ «Отзывсен кĕнекине» алла тытса уçкаласанах пĕлтĕм. Кам пулман унта, кам çырса хăварман хăй курнă произведенисем пирки! Хăшпĕр йĕркесем айне вуншарăн та çирĕмшерĕн ал пуснă — тĕрлĕ аслă шкулсенчи студентсем, районсенчи шкулсенчен килнĕ учительсем вĕсен вĕренекенĕсем, инженерсем, пенсионерсем, запасри офицерсем, писательсемпе поэтсем... Пурте ырлаççĕ художник ĕçĕсене, малашне те çакнашкалах пултаруллă пулма, халăха лайăхран лайăх произведенисем пама ыр сунаççĕ.

Темиçе сĕр çын ăшă кăмăлпа çырса хăварнă çакăн пек!

Пырса курнă çынсенчен нумайăшне ку выставка килĕшнĕ çеç мар. питĕ тĕлĕнтернĕ. Вĕсем мĕншĕн тĕлĕнни çинчен каярахпа калăп-ха.

Малтан манăн çак выставкăри произведенисен авторĕ çинчен калас килет пăртак.

* * *

Элли Юрьев 1936 çулта хальхи Красноармейски районĕнчи Кĕçĕн Шетмĕре çуралнă. Унăн ашшĕ Михаил Иванович Юрьев—учитель, шкул заведующийĕ пулнă. Вăл литературăна юратнă, сăвăсем, очерксем, пĕчĕк пьесăсем çырнă. Каярахпа Шупашкара куçса килсе хаçат редакцийĕнче ĕçлеме тытăннă, паллă журналист пулса тăнă. çав вăхăтрах чăваш литераторĕсен пурнăçĕпе ĕçĕсем синчен пит нумай материал пухса пынă та, 1964 çулта «Чувашские писатели» ятлă биографипе библиографи справочникĕ кăларнă. 1968 çулта, çĕнĕ материалсем пухса, вăл «Чăваш писателĕсем» ятлă кĕнеке—хальхинче чăвашла — кăларчĕ. 1975 çулта литературăна çĕнĕ ятсем нумай хутшăннине кăтартса, «Писатели Советской Чувашии» ятлă кĕнеке туса кăларчĕ. Питĕ кирлĕ, пархатарлă ĕç тунă вăл чăваш вулаканĕсемшĕн, литературăна юратакансемшĕн.

Кам пĕлет, тен, ашшĕ литературăпа искусствăна юратакан çын пулнăран унăн иккĕмĕш ывăлĕ, Элли, пĕчĕклех искусство еннелле туртăннă? (Ячĕ пирки—ун пек ят ниçта та çук-çке!—Юрьевсем çапла ăнлантарса параççĕ: авалхи чăвашсем хăйсен юратнă ĕç ăстисене, маçтăрсене «элли» тенĕ имĕш. Михаил Ивановичăн та хăйĕн ывăлне ăслă, хастарлă, ĕçре питĕ ăста çын тăвас килнĕ...)

Ÿкерчĕксем тума Элли алла кăранташ тытакан пулсанах пуçланă. Малтан кĕнекесем çинчен ÿкерсе илнĕ. унтан таврари пурнăçра мĕн курнине те, хăй шухăшласа туйнине те ÿкернĕ.

Вăрçă вăхăтĕнче хут çукчĕ, эп вара ăçта мĕнле кив хут татки тупăнать—çавăн çине ÿкереттĕм,—кăмăллăн кулса аса илет халь Элли Михайлович.—Ÿкерчĕксем тумасăр пĕр кун та иртмен пуль...

Пулас художникĕн ача чухнехи çулĕсем пуринчен ытла Çирĕклĕре, аслашшĕн ялĕнче иртнĕ. Унта вăл çутçанталăк илемне курнă, унтах тăван чĕлхене юратакан пулнă, ялти тантăшсемпе выляннă, шыва кĕнĕ, вылăхсем пăхнă, алла лекнĕ кĕнекесене кăçса кайса вуланă. Ĕмĕрлĕхех асра юлнă Çирĕклĕ ялĕ, ахальтен мар унăн отчетлă выставкинче, ытти картинăсем хушшинче, «Манăн тăван ялăм Çирĕклĕ» тесе ят панă питĕ паха ÿкерчĕксен ярăмĕ паллă вырăн йышăннă...

Ашшĕ вăрçăран таврăнса хаçатра ĕçлеме тытăнсан, Юрьевсем пĕтĕм килйышĕпех Шупашкара куçса килнĕ. Элли хулари пĕртенпĕр чăваш шкулĕнче вĕреннĕ. Малтанхи пекех, ÿкерчĕксем тума юратнă. Çавна кура, ăна художество училищине вĕренме илнĕ, анчах пĕр-ик çул вĕреннĕ хыççăн унтан тухса кайма тÿр килнĕ—Элли вĕренме пултарайманшăн мар, урăх сăлтавсемпе. Вăл вара каллех вăтам шкула таврăннă та, 1955 çулта унтан вĕренсе тухса, çав çулах Совет Çарне кайнă. Унăн çар служби Грузире, Тбилиси хулинче иртнĕ.

Çамрăк салтак Элли Юрьев ÿкерчĕксем тума ăста пулнине кура, ăна часах çар чаçĕн клубĕнче ĕçлеттерме йышăннă, унта вăл тем те тунă: плакатсем, лозунгсем, аншлагсем çырнă, стена хаçачĕсене илемлетнĕ. Ку çеç те мар: клуб валли, казармăсем валли паллă художниксем ÿкернĕ картинăсен кописене тунă. Чаçь командирĕн политика енĕпе ĕçлекен заместителĕ, салтак-художник чăнах та пултаруллă пулнине курса, ăна Тбилисири офицерсен Çурчĕ çумĕнчи çар художникĕсен студине вырнаçтарнă. Ку вара Эллие калама та çук хавхалантарнă...

Студи Тбилисири Художество Академийĕ çумĕнче ĕçленĕ, вĕрентекенĕсем, ертсе пыраканĕсем Академи преподавателĕсемех пулнă. Икĕ çул—эрнере тăватă хут. каç-каç, вĕренме çÿренĕ Элли çав студие. Ĕçсем ăна пынă, çамрăк художникăн ăсталăхĕ ÿснĕçемĕн ÿснĕ. Çар службин срокĕ тухсан вара вăл Тбилисири Художество Академине, живопиç факультетне экзамен панă та чиперех Академи студенчĕ пулса тăнă. Малашнехи вара пĕтĕмпех хăй тăрăшнинчен килнĕ.

Эпĕ Эллипе 1962 çулхи çулла паллашрăм. Ун чухне эпĕ икĕ уйăхра пĕрре тухакан «Тăван Атăл» альманахăн редакторĕччĕ. Альманаха вулакансен кăмăлне каякан, вĕсем юратакан, халăх хушшине ытларах сарăлакан тăвас тесе, эпир унăн содержанине çеç мар, тулаш енне те лайăхлатас, илемлетес тесе тăрăшаттăмăр. Анчах пире журнал валли лайăх ÿкерчĕксем тума пултаракан художник-графиксем çукки хуплатчĕ. Кама май килнĕ — çавна тутараттăмăр альманах хуплашкине те, шалти ÿкерчĕксене те.

Пĕррехинче пирĕн редакцие хура куçлăхлă çамрăк çын пырса кĕчĕ те, паллашнă-паллашман пирĕн альманаха начар илемлетни çинчен калаçма тапратрĕ. Йăлтах тĕрĕс каларĕ, эп ун сăмахĕсене ним пÿлмесĕр итлерĕм, унтан ыйтрăм:

— Эсĕ ху кам вара? Художник-и?

— Художниксен пулса çитеймен те-ха, пулма ĕмĕтленетĕп,—йăл кулса илчĕ вăл.—Тбилисири Художество Академийĕнче вĕренетĕп, халь, çуллахи каникул вăхăтĕнче, кĕнеке издательствинче художествăлла редактор вырăнĕнче ĕçлетĕп. Юрьев ман хушамат.

— Михаил Иванович ывăлĕ-и?
— Çавăн...
— Апла, тен, эсĕ пире альманаха илемлетме пулăшăн?
— Вăйăм çитнĕ таран пулăшма кăмăл пур...

Сăмах хыççăн сăмах. Çулталăк варринче альманахăн стандартлă хуплашкине улăштарма аван мар, терĕмĕр. Çĕнĕ çултан вара ăна пачах урăхла тума килĕшрĕмĕр.

— Эпĕ сире темиçе вариант ярса парăп, суйлăр, хăшĕ кăмăла каять — çавăн пек тума тытăнăпăр,—терĕ Элли.

Хăйĕн сăмахне çамрăк художник çирĕп тытрĕ. Каникул хыççăн каллех вĕренме кайсан, кĕркунне, вăл пире альманах хуплашки тумалли тăват-пилĕк «вариант» ярса панĕ. Пире вĕсем пурте килĕшрĕç, пурне те йышăнма пулать, çапах та эпир хамăра уйрăмах килĕшни-

БОЯН. «Игорь полкĕ çинчен хунă сăмах» валли хатĕрленĕ ўкерчĕк.

не суйласа илтĕмĕр: анлă Атăл çинче сарлака çунатлă шап-шур чарлан вĕçет...

Икĕ çулталăк — Академирен вĕренсе тухса Шупашкара таврăничченех — Элли Юрьев вара пире альманахăн кашни çĕнĕ номерĕ валли икĕ çăрпа ўкернĕ хитре хуплашкасем ярса тăчĕ. Эпир вĕсемпе пуринпе те усă куртăмăр. Сăмах майĕн каласан, «Тăван Атăлăн» хальхи хуплашкипе титулĕ те вăл тунăскерсемех.

Шупашкара килсен, çамрăк художник малтан темиçе çул хушши Чăваш кĕнеке издательствинче художествăлла редактор пулчĕ. Вăл хăй илемлетнĕ кĕнекесем те нумай — пурĕ 200 таран. Вĕсенчен хăшĕ-пĕрисем Мускаври выставкăсенче те пулчĕç. Унтан ăна хамăр республика столицин — Шупашкар хулин аслă художникне пулса ĕçлеме илчĕç.

Академире вĕренсе тухнăранпа вунă çул та иртрĕ ĕнтĕ. Ун пек художниксем ниçта службăра тăман «профессионалсем» пулма тăрăшаççĕ, мĕншĕн тесен учреждение е пĕр-пĕр организацире ĕçлени художнике чăрмантарать, унăн творчество валли вăхăт юлмасть. Анчах Элли Михайлович çак вунă-вуник çул хушшинче пĕрре те «ирĕклĕ профессионал» пулса курман, вăл яланах «тăххăртан улттăччен» служба урапине туртнă.

Эппин, хăçан, хăш вăхăтра тума ĕлкĕрнĕ-ха вăл хăйĕн выставкине каларса тăратнă 200 произведенине?! Тата çакна та палăртас пулать: выставкăна Э. Юрьев произведенийĕсен пиллĕкмĕш пайĕ çеç лекнĕ. Ыттисем килте, мастерскойра, издательствăра, редакцисенче...

Кашни кун — учрежденирен таврăнсан, тĕттĕм пуличчен, электричество çутипе, çынсем каннă кунсенче, отпуск вăхăтĕнче, сывлăш çавăрмасăр тенĕ пек ĕçленĕ вăл. Унсăр епле ĕлкĕретĕн çавăн чухлĕ ĕç тума?! Унăн выставки хупăнас умĕн çўтсе явнă чух туха-туха каланă художниксем пурте палăртрĕç çавна: Элли Михайлович кунне-çĕрне пĕлмесĕр, çав тери нумай ĕçлет!

* * *

Маларахра эпĕ Э. М. Юрьев выставкине пырса куракансем мĕнрен тĕлĕнни çинчен каласа пама пулнăччĕ.

Мĕн пулнă-ха унта уйрăмах тĕлĕнмелли?

Афишăсенче «Элли Юрьевăн живописпе графика выставки пулать», тенĕччĕ. Анчах художникăн пултарулăхĕ калама та çук нумай енлĕ иккен! Выставкăра пулнисем унăн живописне, станковăй, прикладной тата кĕнеке графикине, вăл тунă плакатсене, геральдикăна (гербсем тунине), медальсене, кинофашкине валли тунă иллюстрацисене, чăвашсен юрăпа ташă ансамблĕ валли хатĕрленĕ костюмсен эскизĕсене курма пултарчĕç. Кун çумне тата алăпа тĕрлесе тумалли панносен (картинăсен) эскизĕсене те, Шупашкарти Трусиха шывĕ урлă хывнă мăн кĕпер карлăкĕсен (вĕсене чугунран шăратса тунă) эскизĕсене те хушас пулать...

Элли Михайловичăн нумай произведенийĕсем халăх хушшинче çĕршерĕн те пиншерĕн сарăлнă, анчах вĕсен авторĕ кам пулни паллă мар. Сăмахран, Шупашкар хулин гербне плакат туса та, значок туса та, тем тĕрлĕ те кăларнă, анчах кам пĕлет çав герб эскизне Э. Юрьев тунине?

Чăваш АССР Верховнăй Совечĕн депутачĕсен кăкрисем çинче эпир пит илемлĕ знак куратпăр. Промышленноçра, ялхуçалăхĕнче, наукăра, литературăпа искусствăра ăнăçлă ĕçленĕшĕн хисеплĕ ятсем илме тивĕçлĕ пулнă çынсем (сăмахран халăх артисчĕсем, поэтсем, писательсем, тава тивĕçлĕ агрономсем, врачсем, учительсем т. ыт. те) кăкăрăн сылтăм енче хăйсене мĕнле хисеплĕ ят панине палăртакан знаксем çакса çўреççĕ. Шупашкар хули 500 çул тултарнă кунсенче, Чăваш АССР 50 çул тултарнă чух ятарласа кăларнă значоксем пурччĕ,—вĕсем халь те манăн сĕтел ещĕкĕнче выртаççĕ-ха. Çав чаплă уявсем вăхăтĕнче плакатсем нумай кăларнăччĕ — вĕсем пур çĕрте те çакăнса тăрса илем кўчĕç. Пĕлтĕр çулла иртернĕ республикăри юрă праçникĕн эмблеми те питĕ илемлĕччĕ...

Шуршăлта А. Г. Николаев ячĕпе хисепленекен космонавтика музейне пыракансем кашниех çак музей çинчен аса илтерекен значоксем туянаççĕ (вĕсем икĕ тĕслĕ). Хуласенчи музыка магазинĕсенче чăваш юррисене çырса илнĕ грампластинкăсем туянма пулать. Вĕсене чăваш тĕррилле, пит хитре ўкерчĕклĕ пакетсене наçтарнă.

Çак çўлте асăннă япаласене пурне те Э. Юрьевăн эскизĕсем тăрăх тунă. Анчах курасчĕ сирĕн пĕр эскиз тума мĕн чухлĕ ĕçлеме тивнине, чи юлашки, чăн-чăн варианта тупиччен миçе «вариант» пулнине! Кун çинчен сăмахпа каласа пама йывăр, ăна пĕлме художникăн мастерскойне кĕрсе хут куписене курас пулать. Кашни знак, плакат, эмблема, значок валли çав юлашки варианта шыраса çирĕм-вăтăр (е унтан та ытларах!) эскиз тунă-çке!

Калама та çук юратать пирĕн пултаруллă художник çакăн йышши ĕçе! Акă, нумай пулмасть вăл 1980 çулта пулмалли Олимп вăййисен эмблемине тăвакансен Пĕтĕм Союзри конкурсне хутшăннă. Вăл тунă эмблема эскизне, чи лайăххисен шутне кĕртсе, халĕ Монреале выставкăна янă...

...Элли Михайлович кĕнеке графикин енĕпе пысăк çитĕнўсем тунă. Вăл 200 кĕнеке таран илемлетни çинчен каларăм-ха эпĕ. Анчах искусствăра ĕçлекенсен никамăн та пур ĕçĕсем те пĕр пек пулмаççĕ. Пĕри лайăх, тепри вăйсăртарах. Тепри вара пур енчен те — шухăш енĕпе те, техника, ăсталăх енĕпе те уйрăмах вăйлă пулса тухать. Э. Юрьев выставкине çўтсе явнă çĕрте пулнă художниксем, искусствоведсем вăл «Франци поэчĕсем», «Венгри поэчĕсем» ятлă кĕнекесене епле илемлетнине, «Слово о полку Игореве», Я. Ухсайăн «Шуйттан чури» кĕнеки валли тунă ўкерчĕксене, Çеçпĕл Мишши сăввисен темиçе темиçе çăрпа ўкернĕ пысăк ўкерчĕксене питĕ ырларĕç.

Ырламаллах çав! Сăмах майĕн каласан, «Франци поэчĕсем» кĕнеке Пĕтĕм Союзри конкурслă выставкăра тăрса (1968), хисеплĕ диплом илме тивĕçлĕ пулнă.

Темиçе çул каялла художник турист пулса Европа тавра çаврăнса килнĕ. Теплоходпа çўресе чылай çĕршывсенче пулнă май, вăл ўкерчĕксем питĕ нумай тунă, вĕсене аякри çĕршывсемпе хуласен сăн-сăпатне кăтартма пултарнă. Художникăн отчетлă выставкине пынисем унăн «Марокко», «Венеция», «Копенгаген», «Португали çыранĕсем», «Сенегал—Çĕлен утравĕ» тата ытти ўкерчĕксем умĕнче чарăнса вăрахчен ăшă кăмăлпа пăхса тăраççĕ...

Тăван Чăваш республикин пурнăçне, унăн илемне, çыннисене кăтартса паракан картинăсем те сахал мар ўкернĕ Элли Михайлович. Выставкăра «Шупашкар ГЭСĕ», «Шупашкарти

«Нарспи» валли хатĕрленĕ ўкерчĕк.

трактор завочĕ», «Манăн тăван ялăм, Çирĕклĕ» тесе ят панă картинăсен ярăмĕсем уйрăмах кăмăла каяççĕ куракансене.

— Юрьев — чăн-чăн чăваш художникĕ, унăн искусствинче автор наци формине çирĕп тытса пыма, наци формине аталантарса пуянлатма тăрăшни яр-уççăн курăнать,—терĕç специалистсем унăн выставкине çўтсе явнă чух.

Çапла калани питĕ тĕрĕс!

Элли Михайлович пĕррехинче мана çапла каларĕ:

— Чăваш тĕрри — пире ваттисем халалласа хăварнă тĕлĕнмелле пысăк пуянлăх. Питĕ шел, эпир çавна ытла яланах шута илместпĕр. Хăшĕсем манма та пуçларĕç пулас. Юрамасть ун пек! Авалтан юлнă искусствăна манма, пăрахăçлама мар, ăна аталантарма, çĕнĕ вăй пама тăрăшмалла!

Хăй вăл чăнах та тăрăшать. Нацилле орнамент искусствине çĕклесе ярас тĕлĕшпе сахал мар ĕçлерĕ ĕнтĕ. Чăваш тĕррин хăшпĕр вариантчĕсемпе полиграфире усă курмалла та тăвасшăн вăл.

Çичĕ çула яхăн Элли Михайлович Шупашкар хулин аслă художникĕнче ĕçлет. Вăл хула урамĕсен илемĕшĕн ответлă. Тем те кĕрет кунта: монументлă пропаганда та, куçа курăнакан (нагляднăй) агитаци те, тĕрлĕ организацисен рекламисем те, тата ытти те. Анчах çак ĕçсене йĕркеленĕ чух та вăл наци формине тытса пыма тăрăшать. Ăна эпир хула урамĕсене чаплă уявсем валли илемлетнĕ чух та куратпăр.

Э. М. Юрьевăн кăçалхи выставки вăл питĕ пултаруллă пулнине, унăн нумай енлĕ ăсталăхĕ тĕрĕс çулпа аталана пынине кăтартрĕ.

Художник-коммунист пĕтĕм вăйне хурса тăван халăхшăн ырми-канми ĕçлет.

Çеçпĕл Мишшин «Çĕнĕ Кун аки» валли хатĕрленĕ ўкерчĕк.